

Turèll og det litterære selskab

DET var et problem for det litterære etablissement at tackle Dan Turèll. Ikke, som nævnt i nekrologen andetsteds i avisen, så meget for forfatterne, de anerkendte stort set hans dygtighed, men blandt den smagende og nydende og kritiske del af miljøet.

For eksempel en Erik Skyum-Nielsen, som i Information (20/10) fortæller, at han mødte Dan Turèll første gang i Reykjavik vinteren 76/77. Her ankom Turèll så opløftet, at politiet ikke turde sende ham med den ordinære lufthavnsbus, men besluttede selv at køre ham til Nordens Hus, hvor han de næste dage skulle optræde.

Skyum siger intet om sin egen reaktion dengang på denne ankomst, men derimod nød han ikke Turèlls foredrag om rock: Iført sort tøj og negle og hat optræder han for et talstærkt yngre publikum »som plaprende discjockey på lystvandring i poppens og rockens verden.« Men det er selvfølgelig ikke Skyums pointe, for det var den almindelige holdning hos det smagende selskab overfor Turèlls talkshows.

Pointen er, at Turèll senere på ugen foretog »en kyndig indføring i fire danske forfatterskaber«, Jørgen Leth, Per Højholt, Kristen Bjørnkjær og Ivan Malinowski. »Om disse fire samtidige talte Dan Turèll hverken nedadsnobbende eller indforstået, men sagligt og klogt – med inspireret intellektualitet, men også med respekt, ja, med ægte utilsløret kærlighed.«

Her hvor Skyum er på hjemmebane, kan han forstå Turèll, men det falder ham ikke ind, at Turèll måske havde præsteret det samme i sit rock-foredrag, for her var hans kærlighed og respekt jo ikke mindre.

Det plager da også Skyum – hvorfor var dette foredrag så godt? »Jeg ved ikke om digteren turnerede med bemeldte foredrag, det har han muligvis, han kom jo rundt med så meget, men den tanke ligger nær, at det var de delvis fremmede omgivelser, der satte ham i stand til på et sted, i en samlet gestus, at give så meget af sig selv ved at rette blikket skarpt mod andre.«

Altså – det må have været noget særligt ved dette foredrag, for »på den hjemlige litterære scene optrådte Dan Turèll som bekendt anderledes maskeret.« Men er det særlige ikke snarere, at Skyum vel kun overværede et Turèll-foredrag fordi han som dansk lektor på Island var tvangsindlagt? Og derfor kom til at opdage Turèlls kvaliteter? Hvorfor skulle den superprofessionelle Turèll ikke kunne levere det samme her hjemme?

Nej, fordi det ikke passer ind i det billede, man i litterære kredse havde af ham, det billede, som Skyum nu åbenbart er lidt utilpas ved og forsøger at rette op. Og det er al ære værd.

Dan Turèll var selvfølgelig selv uden om det, han satte sig selv uden for miljøet, som på sin side ikke var altfavnende nok til at acceptere det og tage ham for det han var. Skyum nævner således, at han efter et interview med Turèll blev spurgt om, hvilken bog fra forfatterskabet han kunne tænke sig at få med dedikation. »Karma Cowboy« blev det til med følgende hilsen:

»Arkiv f. Afdød Litteratur
M. venlig hilsen fra den afdøde digter

Dan Turèll

Som Skyum skriver: »Sådan en hilsen var det vanskeligt at blive hundrede procent glad for. Og egentlig var den vel også ment som en udsøgt uforkammethed.«

Sådan småfornærmede Dan Turèll vist nok en stor del af det pæne litterære selskab gennem tiden og det har selskabet haft godt af. Og måske skal man i virkeligheden være glad for, at selskabet ikke var så tolerant, at det endte med den store omklamring. Bortset fra at Turèll nok havde fået kvælningsfornemmelser.

Man kan så diskutere, om det var selskabet, der lukkede ham ude, eller det var Turèll, der lukkede selskabet inde. Under alle omstændigheder var det først da han for alvor skred, han blev lukket ind.